

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ

AVUKATLIK KANUNU'NDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN DEĞİŞİKLİĞİ ÖNERİSİNE İLİŞKİN MADDE DEĞİŞİKLİKLERİ VE GEREKÇELERİN BİRLİKTE BULUNDUĞU METİN

GENEL GEREKÇE

Ülkemizde yargı ile ilgili sorunların çözümü için farklı çalışmalar ve düzenlemeler yapılmaya çalışılmaktadır. Ancak, bu sorunların temelinde insan unsuru olduğu gibi, çözümünün de yine insan unsuruyla mümkün olduğu açıktır. Zira, yargılamada hak arayışı içinde olanlar ve hakkın muhatabı insandır; hakkı savunacak olanlar insandır; keza hak üzerinde karar verecek olanlar da insandır. İnsan kalitesini yükseltmeden ve onu göz ardı ederek ortaya konulacak her çözüm, eksik çözüm olacak ve istenen sonucu sağlayamayacaktır.

İnsan unsurunun önemi sebebiyle, hukuka ilişkin meslek alanlarında, diğer mesleklerden farklı olarak bir takım bağlayıcı etik kurallar ve değerler tespit edilmiştir. Bu kurallar ve değerlerin yaşama geçmesi için, meslekî faaliyetleri sürdürenlerin bunları yerine getirecek donanım, bilgi, eğitim ve yetkinlikte olması gerekir.

Yargının sav-savunma-karar unsurlarının temsilcileri, hâkim-savcı-avukatların nitelikleri ne kadar yüksek olursa, yargının kalitesi de o kadar yüksek hale gelecek, sorunlar o ölçüde azalacak, çözümler o ölçüde kolaylaşacaktır. Son yıllarda, özellikle hâkim ve savcılarının gerekse avukatların niteliklerini artırmak ve ifa ettikleri görevlerin gerekleri ile donatılmaları için de birçok uluslararası düzenleme yapılmıştır. Yargı ile ilgili sorunların çözümünde bu durum en önemli öncelik olarak ortaya çıkmaktadır.

Anayasa Mahkemesi'nin kararlarında da zikredildiği üzere, hukuk devletinin olmazsa olmaz koşulu "bağımsız yargı", yargının olmazsa olmaz koşulu olan "savunma" ile birlikte bir anlam kazanmaktadır. Gerçekten Anayasa'nın 2'inci maddesinde belirtilen insan haklarına saygılı demokratik hukuk devletinin en önemli göstergelerinden biri, savunmaya verilen değerdir. Adaletli bir yargılama, ancak savunmanın ve onun temsilcisi, kullanıcısı olan avukatın yetkinliği ve etkinliğiyle ölçülebilir. Avukatın yetkinliği, seçkinliği ve etkinliği arttıkça, yargı da saygınlık kazanacak ve yargının birçok sorunu daha kolay çözümlenebilecektir. Olayları teşhis ve tespitte isabetli davranan, hukuki nitelemeyi tam yapan, problem çözme yeteneği gelişmiş, meslek etiğine uyan bir avukatın, gerçeğin ortaya çıkarılmasında ve yargılamadaki önemli rolü izahtan varestedir. Bu sebeple, savunma ve savunma mesleğini yerine getiren avukatların kalitesi, yetkinliği ve etkinliği, sadece meslekî bir sorun olmayıp, onun çok ötesinde ve üzerinde adil yargılama, adaletin gerçekleşmesi ve kamu yararı ile doğrudan ve vazgeçilmez bir bağ içindedir. Yine Anayasa

Mahkemesi kararlarında vurgulandığı üzere, güçlü ve bağımsız savunma mesleği, hukukun üstünlüğünün, hukuk devletinin, hukuksal uzlaşmanın, adil yargılanma duygusunun ve toplumsal barışın güvencesi olup bu değerler ancak yetkin bağımsız avukatlarla teminat altına alınabilir.

Son yıllarda hâkim ve savcılarının yetişmesi, eğitimi ve uzmanlaşması için çalışmalar yapılmasına, bu mesleklere giriş ciddi sınavlara tâbi tutularak çifte eleme yöntemi ile mesleğe kabul gerçekleşmesine rağmen, avukatlar bakımından yetkinliği ve kaliteyi ölçecek hiçbir değerlendirme olmadan mesleğe kabul gerçekleşmektedir. Yargının kurucu unsurlarından “ sav ve karar” temsilcileri savcı ve hakimi güçlendirirken, diğer kurucu unsur savunma ve onun temsilcisi avukatı zayıf bırakmanın total ve aksak bir yargı sonucu doğuracağı kuşkusuzdur. Kısaca, avukatlığın kalite sorunu, aslında yargının kalite sorunudur. Nitekim, avukatlık sınavını yürürlükten kaldıran kanun hükmünü iptal eden Anayasa Mahkemesi de, temelde burada zikredilen gerekçelere dayanmıştır.

Bugün Avukatlık Kanunumuz birçok yönden çağdaş hukuk sistemlerinin gerisinde kalmış, bunun sonucu olarak da ülkemiz avukatları hem savunma mesleğinin icrasında, hem de dünyadaki hukukçularla rekabette pek çok sorunla karşı karşıya gelmiş bulunmaktadır. Şüphesiz, bu sorunların aşılması için Avukatlık Kanunumuzun birçok yönden ele alınması ve gözden geçirilmesi gereklidir. Ancak, bazı konular acil ve öncelik taşımaktadır. Yukarıda belirtilen şekilde, avukatlık sınavını kaldıran kanun hükmünün Anayasa Mahkemesi tarafından iptali üzerine, öncelikle bu sınavın yeniden ele alınması ve sınava temel olacak staj eğitiminin amacı gerçekleştirecek şekilde stajyere verilebilmesine yönelik düzenlenmelerin yapılması zorunluluğu doğmuştur. Zira, Anayasa Mahkemesi iptal gerekçesinde, avukatlık sınavının kaldırılmasını, Anayasa’nın değiştirilemez nitelikteki 2’inci maddesi ile hak arama hürriyeti ve adil yargılanma hakkını düzenleyen 36’ıncı maddesine aykırı bulmuştur. Böyle bir durumda, stajyerin gereken bilgi, beceri donanımına sahip olabilmesi için gerekli asgari bilgilerle mücehhez olup olmadığını belirleyecek olan staja kabul sınavında başarılı olması ve bu temel üzerine yapacağı avukatlık staj süresinde mesleki bilgi , donanım ve becerileri kazanması, hukuku olaylara uygulayabilme yeteneğini elde etmesi çok önemlidir. Stajyeri n, staj süresi sonunda edindiği mesleki bilgi ve becerilerle ,hukuki nitelemeyi doğru olarak yapıp ,hukuku olaylara uygulayabilme yeteneğini kazanıp kazanmadığının staj sonu yeterlilik sınavı ile sınanması ve başarılı olduğu takdirde avukatlık mesleğine başlayabilmesi adil yargılamada avukattan beklenen katkının özünü oluşturacak ve anayasanın avukatlık görevi ifa edenlerden beklediği görev ve hizmetin en iyi şekilde adalete kazandırılması mümkün hale gelecektir.

Staj ve sınava ilişkin düzenlemeler yapılırken halen stajyerlerin içinde bulunduğu güvencesiz hukukî durumdan da kurtarılmasına yönelik bazı çözümlerin getirilmesi şarttır. Avukat stajyerlerinin, yanında staj yaptıkları avukattan

cret almaları yasal olarak mümkün olmadığı gibi yaptırıma da tabidir. Mesleğin onurunu korumanın staj aşamasından başlayacağı şüphesiz olmakla, ailesinin ekonomik gücü yetersiz olan stajyerlerin asgari miktarda da olsa ekonomik ihtiyaçlarına katkı sağlayabilecek bir olanağa kavuşturulması zarureti kredi ve burs imkanları ile giderilebilme olanağına kavuşturulmuştur.

Yukarıda açıklanan tüm hususlar dikkate alınarak, Avukatlık Kanunu'nda bir kısmı anayasal zorunluluk haline gelen değişikliklerin yapılması gerekmiştir.

MADDE DEğİşİKLİKLERİ VE YENİ DÜZENLENEN MADDELER

MADDE 1- 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 3 üncü maddesinin (c) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş , mülga (d) bendi aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

Avukatlığa Kabul şartları

Madde 3.

c)Avukatlık stajına kabul için yapılacak sınavda başarılı olmak

d)Avukatlığa kabul için yapılacak staj sonu yeterlilik sınavında başarılı olmak

MADDE 1 Gerekçe - . Yapılan düzenleme ile avukat olmak isteyen adayların hem staja kabul aşamasında, hem de staj sonrası yapılacak sınavlara tabi olması ve bu sınavlarda başarılı olanların, avukatlık mesleğinde yargılamaya kalite, güvenilirlik ve saygınlık kazandıracakları, ağdaş ve gelişmiş ülkelerin hukukçuları ile yarışabilecek nitelikli meslek mensuplarını oluşturacağı kuşkusuzdur. Ülkemizdeki akademik yapıları yeterli olmadan açılmış hukuk fakülteleri mezunlarını, avukatlığa girişte de sınavların beklediğinin bilinmesi, hukuk öğrenim ve öğretimine de rekabet ve başarılı olma yükümlülüğü getireceğinden, yapılmak istenen sınavların her alanda hizmet vermesi mümkün olan hukukçu potansiyelini daha sağlıklı hale getireceği şüphesizdir. Staja kabul ve avukatlığa kabul için yapılacak sınavlarla, genç, donanımlı hukukçuların yetişmesi ve yargıya ciddi katkı sunabilen genç avukatların mesleğe kazandırılmaları, mesleğin içinde olan avukatlarında daha araştırmacı ve avukatlık mesleğinde olması gereken vasıflara ulaşmalarını sağlayacak bir başlangıcı da birlikte getirecektir.

MADDE 2- 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 6'ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Baroya Yazılma İstemi

Madde 6.

“Avukatlığa kabul için yapılan staj sonu yeterlilik sınavını başarmış olanlar ile dördüncü maddedeki ve bu kanunda belirtilen diğer koşulları taşıyanlar, başvurdukları baronun levhasına yazılmalarını dilekçe ile isteyebilirler.”

MADDE 2 Gerekçe- Avukatlığa kabul sınavının kabul edilmesiyle birlikte, dördüncü maddedeki istisnalar dışında doğal olarak baroya kaydolma şartlarından biri de bu sınavda başarılı olmak olmuştur. Maddeye bu yönde ekleme yapılmıştır.

MADDE 3- 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 15'inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Genel Olarak

Madde 15-

Avukatlık stajına, staja kabul için yapılacak sınavda başarılı olanlar başvurabilirler.

Avukatlık stajı 18 aydır. Stajın 6 ayı yargı organları ve adalet dairelerinde, 12 ayı ise, en az beş yıl kıdemi olan bir avukat yanında yapılır. Adalet daireleri ile avukat yanındaki stajın içeriği, ilgililere düşen görev ve sorumluluklar ve ilgili sair hususlar yönetmelikte düzenlenir. Yönetmelikte gösterilen kurallara uygun olarak stajyerlerin yurt dışındaki mesleki kurum, kuruluş ve meslek mensupları ile eğitim kurumlarında geçirdikleri süreler de staj süresinden sayılır.

Bir avukat yanında, aynı anda en fazla iki kişi staj yapabilir. Birden fazla avukatın bulunduğu avukatlık bürolarında veya avukatlık ortaklıklarında bu sayı, şartları taşıyan her bir avukat için ayrı ayrı tespit edilir. Ancak bu sayı dördü geçemez.

Türkiye Barolar Birliği, stajda stajyerlere fırsat eşitliği sağlanması ve amacına uygun şekilde stajın gerçekleştirilmesi için gerekli koordinasyonu sağlar ve barolara destek verir. Bu düzenlemenin uygulanmasına ilişkin detaylar yönetmelikte düzenlenir.

MADDE 3 Gerekçe- Anayasa Mahkemesinin, avukatlık sınavını kaldıran kanun hükmünü iptal ederken belirttiği hususlar ve genel gerekçede de açıklanan avukatlığın önem ve özelliği nedeniyle, bu mesleğe girişin bazı koşul ve kayıtlara bağlı kılınması hukuk devleti ve adil yargılanma hakkının bir gereği haline gelmiştir. Avukatın seçkinliği ve üstün nitelikler taşıması kamunun ve toplumun beklediği bir

hususdur. Bunun sağlanması için nitelikli meslek mensuplarının oluşturulması oldukça önemlidir.

Bugün hâkim ve savcı adayı olabilmek, yazılı ve mülakat şeklinde iki aşamalı bir sınavda başarılı olmakla mümkündür. Bir yargı sisteminde, hâkim ve savcıların daha nitelikli, avukatların ise hiçbir yeterlilik ve nitelik aranmadan mesleğe kabul edilmelerini düşünmek, sav-savunma-karar arasındaki dengenin bozulmasını ve savunma mesleğinin yargının diğer kurucu unsurlarının temsilcileri arasında daha geride olduğunu baştan kabul etmek demektir ki, bunun insan haklarına saygılı demokratik bir hukuk devletinde benimsenmesi mümkün değildir. Keza, bugün çağdaş hukuk sistemlerinin neredeyse tümünde avukatlık mesleğine girişte ciddi koşullar aranmaktadır. Dünya ülkelerinde ve mensubu olduğumuz hukuk sistemi içinde, ülkemizdeki kadar kolay avukat olunabilen ve hiçbir elemenin yapılmadığı başka bir örnek bulunmamaktadır.

Hukuk fakülteleri bugün verdikleri eğitim ne kadar iyi olursa olsun, sadece asgarî bir standardı sağlamakta, temel hukuk bilgisi vermekte, belirli bir mesleğe yönelik doğrudan eğitim vermemekte, belirli mesleklerin niteliklerine uygun yapının kazanılıp kazanılmadığı yönünde değerlendirme ve eleme yapmamaktadır. Bu da işin doğası gereğidir; hukuk fakülteleri meslek mensubu değil, sadece hukuk bilgisi olan hukukçu yetiştirir. Oysa, hukuk fakültesinden mezun olan bir kişinin önünde, doğrudan hukuk meslekleri ve başka meslekler bakımından değişik seçenekler mevcuttur. Bu seçeneklerin neredeyse tümünde de baştan bir sınav ve eleme sistemi söz konusuyken, temel bir hukuk mesleği olan avukatlıkta bunun aranmaması, çelişkili ve izahı güç bir durum ortaya çıkarmaktadır. Kaldı ki avukatlık, sıradan bir serbest meslek olmayıp kamu hizmeti gören ve yargının kurucu unsurlarından bağımsız savunmayı ifade etmektedir. Bu yönüyle, avukatlık birilerine serbestçe iş edinme imkânı sağlayacak nitelikte faaliyet olarak düşünülemez. Kamunun yararı, adaletin gerçekleşmesi, ancak nitelikli avukatlarla mümkündür. Bu sebeplerle, avukatlığa yönelimin ilk adımında daha vasıflı olanlardan uygun bir sınavla seçim yapılarak avukatlık stajına başlanması insan hakları, anayasamız, yargımızda hedeflenen nitelik ve niceliği yakalayabilmek için çok önemli olan meslekî bir zorunluluktur.

Avukatlık stajının altı ayının yargı organlarında ve adalet dairelerinde yapılmasında bu organlarının işleyişinin, yargıda görev alanların yargıya ve yargılamaya yönelik bakış ve değerlendirmelerin, avukatlık görevinin ifasında bu meslek mensuplarından beklentilerin öğrenilmesi, amaçlanmıştır. Stajın geriye kalan oniki ayının ise, beş yıl kıdemi olan avukat yanında geçirilerek, bu aşamada barolar birliği ve baronun düzenleyeceği eğitim çalışmalarının da katkısı ile stajyere meslek kurallarını ve mevzuatı olaylara uygulama bilgisi ve tecrübesinin kazandırılması amaçlanmaktadır. Avukatlık mesleğinde, birikim ve tecrübe çok büyük bir öneme sahiptir. Bunun da çok kısa sürede edinilmesi mümkün değildir. .

Bugün artık yurt dışı ilişkiler de oldukça önem kazanmış, eğitim faaliyetlerinde işbirliği artmıştır. Bu çerçevede Türkiye Barolar Birliğinin uygun göreceği şartlarda, staj aşamasında, mesleki eğitime yönelik yurt dışı çalışmaların da staj süresinden sayılmasına imkân tanınmaktadır. Böylece, dünyadaki hukuk, yargı, insan hakları alanlarındaki gelişmeleri staj aşamasından itibaren izleyebilen avukatlar yetiştirilmesi mümkün olacaktır.

Yanında staj yapılan avukatın, stajyere yeterli zaman ayırarak bilgi ve tecrübesini gereği gibi aktarabilmesi için, bir avukatın aynı anda en fazla iki stajyerinin olacağı esası benimsenmiştir. Avukatlıkta bireysel tecrübe ve stajyerin eğitim imkanının sağlıklı olabilmesi açısından , birden fazla avukatın bulunduğu bürolar ya da ortaklıklarda bu sayının azami dört olması kabul edilmiştir.

Yargı sistemimizin mevcut özellikleri de dikkate alındığında, farklı staj uygulamalarının önüne geçmek için, Türkiye Barolar Birliğinin bu konuda fırsat eşitliğini ve uyumu sağlayacak gerekli düzenlemeleri yapması ve ilgili yönetmeliği çıkarması öngörülmüştür.

MADDE 4- 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 16'ncı maddesine (b) harfinden sonra gelmek üzere **virgül** ve **(c)** harfi eklenmiştir.

Aranacak şartlar

Madde 16- 3'üncü maddenin (a), (b), (c) ve (f) bentlerinde yazılı koşulları taşıyanlardan, stajyer olarak sürekli staj yapmalarına engel işleri ve 5'inci maddede yazılı engelleri bulunmayanlar, staj yapacakları yer barosuna bir dilekçe ile başvururlar.

MADDE 4 Gerekçe- Avukatlık stajına başlayabilmek için sınavın kabul edilmesine uygun şekilde, staj için aranacak şartlar bakımından 3'üncü maddenin (c) bendi de staja başlayabilmek için maddeye eklenmiştir.

MADDE 5- 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 22'inci maddesinin madde başlığına avukat kelimesinden sonra gelmek üzere **(ve stajyerlere Burs Verilmesi)** kelimeleri ile maddeye aşağıdaki ikinci fıkra eklenmiş ve mevcut ikinci fıkra üçüncü, üçüncü fıkra dördüncü, dördüncü fıkra beşinci fıkra olmuş, beşinci fıkra olan son fıkradaki ikinci kelimesi **(üçüncü)**, üçüncü kelimesi **(dördüncü)** olarak değiştirilmiştir.

Yanında Staj Yapılacak Avukat ve Stajyerlere Burs Verilmesi

Madde 22. Avukat yanında staja başlayabilecekleri Cumhuriyet Savcılığınca baroya bildirilenler, evvelce dilekçelerinde gösterdikleri ve muvafakatini aldıkları avukat yanında staja başlarlar.

Stajyerlere yanında staj yaptığı avukat veya avukatlık ortaklıkları tarafından burs verilebilir.

Baro Başkanının isteği veya ilgililerin başvurusu üzerine, Baro Yönetim Kurulu, stajın dilekçede gösterilenden başka bir avukat yanında yapılmasına karar verebilir.

17'nci maddenin 3'üncü. bendinde yazılı belgeyi almak imkanını bulamayan adayların hangi avukat yanında staj göreceğini Baro Başkanı tayin eder.

Avukat, **üçüncü** ve **dördüncü** fıkralardaki hallerde stajyeri kabul zorunluluğundadır.

MADDE 5- gerekçe: Maddeye eklenen ikinci fıkranın yapısına uygun olarak madde başlığına ilave yapılmış ve eklenen ikinci fıkra ile avukatlık stajı yapan stajyerlere yanında staj yaptığı avukat veya avukatlık ortaklığı tarafından burs verilebilmesine imkan sağlanmıştır. Yanında staj yapılan avukat veya avukatlık ortaklığı tarafından stajyer ücret verilmesi stajyer ile avukat veya avukat ortaklığı arasındaki ilişki hizmet akdi veya vekalet akdi olmadığından uygun olarak mütalaa edilememiştir. Stajyerin ilişkisi eğitim, öğrenim amacı taşıdığından yapılabilecek ödemenin burs olarak tanımlanması uygun görülmüştür. Yapılacak ödeme gider olarak da işlem görebilecek ve stajyer burs verilmesinde daha olumlu bir bakış açısı oluşturacaktır. Burs verilmesinin zorunlu tutulması aradaki ilişkiyi hizmet akdine dönüştürecek bir yapı yaratabileceği ve yanında staj yapılacak avukat veya avukatlık ortaklığı bulunmasında sorun yaratabileceğinden, ihtiyarilik esas alınarak düzenleme yapılmıştır. Maddeye ikinci fıkranın eklenmesi ile maddede bulunan 2,3,4.fıkralarında kayma yapılması sebebiyle son fıkrada atıf yapılan fıkra numaraları da maddenin yapısına uygun hale getirilmiştir.

MADDE 6 - 1136 sayılı Avukatlık Kanununun Stajın Yapılması ve Stajyerin Ödevleri başlıklı 23'üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Stajın Yapılması ve Stajyerin Ödevleri

Madde 23-

Staj kesintisiz olarak yapılır. Staj süresi içinde Türkiye Barolar Birliği veya baronun düzenlediği eğitim programları sebebiyle, stajyerin ilgili yerlere giderek çalışmalara katılmış olması, stajın yapıldığı bölümünde kesinti olarak değerlendirilemez. Haklı bir engelin bulunması halinde stajyer, staj yaptığı yerin yetkili organlarınca, avukat yanındaki stajı sırasında ise avukatın da görüşünü almak koşulu ile barosunca otuz günü aşmamak üzere izin verilebilir. Doktora ve yüksek lisans eğitimine kayıt yaptıran ve eğitime devam edenlere, devam ettikleri süre için stajın yapıldığı yer yetkilisince izin verilir. Stajyerin haklı nedenlere dayanarak devam etmediği günler ve izinde geçen günler, engelin kalkmasından sonraki bir ay içinde başvurduğu takdirde, mahkeme stajı sırasında adalet komisyonunca, avukat yanındaki stajı sırasında ise baro yönetim kurulu kararı ile tamamlattırılır.

Stajyer, avukatla birlikte duruşmalara girmek, avukatın bilgilendirmesi ve yönlendirmesi ile mahkemeler ve idari makamlardaki işlerini yapmak, dava dosyaları ve yazışmaları düzenlemek, baro ve Türkiye Barolar Birliği tarafından düzenlenen

eğitim çalışmalarına katılmak, baro yönetim kurulunca verilen ve yönetmelikte gösterilecek diğer ödevleri yerine getirmek, meslek kurallarına ve yönetmeliklerde belirlenen esaslara uymak zorundadır.

MADDE 6- Gerekçe- Staja ilişkin yeni hükümler çerçevesinde, stajın her aşaması dikkate alınarak, stajın çağdaş uygulamalara uygun yapılması tasarlanarak yeniden düzenlenmiş ve madde yeni duruma uyarlanmıştır.

MADDE 7- 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 24'üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Staj Raporları

Madde 24-

Avukatlık stajı genel olarak baronun, özel olarak adalet komisyonu ve yanında staj yapılan avukatın gözetim ve denetimi altında yapılır.

Stajın yapıldığı birimlerde, stajyerin durumuna ilişkin raporlar yönetmelikte belirlenecek esaslara göre düzenlenir.

Stajyer hakkında, nezdinde staj gördüğü hakimler ve cumhuriyet savcıları ile yanında staj yaptığı avukat tarafından, ayrı ayrı staj durumu, staj sırasında stajyerin yaptığı çalışmalar, çalışmalarına dayalı hazırladığı evrak örnekleri de eklenerek mesleki gelişimi, ilgisi ve davranışlarında etik kurallara özen gösterme durumunu belirten rapor düzenlenir. Staj süresinin uzatıldığı hallerde de uzayan sürede stajın yapıldığı yer yetkilisi tarafından ayrıca rapor düzenlenir. Raporlara ilişkin ayrıntılar yönetmelikte gösterilir.

MADDE 7 Gerekçe- Staja ilişkin yeni hükümler ve yeniden düzenlenen staj süresine uygun olarak, staj raporlarını düzenleyen hüküm de bunlara uyumlu şekilde değiştirilmiştir.

MADDE 8- 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 25'inci maddesinin birinci fıkrasına göz önünde tutarak kelimelerinden sonra gelmek üzere (**staj sonu yeterlilik sınavına başvuru belgesinin verilmesine**) ve uzatılmasına kelimesinden sonra gelmek üzere (ve uzayan sürenin nerede tamamlatılacağına) kelimeleri eklenmiştir.

Staj süresinin uzatılması

Madde 25.

Baro Yönetim Kurulu, stajyer hakkında verilen raporları değerlendirir, gerektiğinde kurul üyelerinden birini görevlendirmek suretiyle yapılacak inceleme sonuçlarını da göz önünde tutarak **staj sonu yeterlilik sınavına başvuru belgesinin verilmesine** veya staj süresinin altı aya kadar uzatılmasına **ve uzayan sürenin nerede tamamlatılacağına** karar verebilir. .

Yönetim Kurulunun bu kararı kesindir.

MADDE 8 Gerekçe- Staj sonunda staj sonu yeterlilik sınavı avukatlığa kabulün ön şartı haline getirildiğinden staj bitim belgesi yerine staj sonu yeterlilik sınavına başvuru belgesinin verilmesi veya stajın uzatılmasına karar verilmesi halinde uzayan sürenin nerede tamamlanacağı hususundaki oluşan boşluk giderilmiş ve amaca uygun düzenleme yapılmıştır.

MADDE 9- 1136 sayılı Avukatlık Kanununun stajyerin yapabileceği işler başlıklı 26'ncı maddesinin birinci fıkrasına avukatın yazılı muvafakati ile onun gözetimi kelimelerinden sonra gelmek üzere **denetimi** kelimesi eklenmiş, sulh ceza mahkemeleri ile kelimelerinden sonra gelen avukatın takip ettiği dava ve işlerle kelimelerine kadar olan aradaki düzenleme **icra hukuk ve icra ceza mahkemelerinde** şeklinde, ikinci fıkra ise aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Stajyerlerin Yapabileceği İşler

Madde 26.

Stajyerler, avukat yanında staja başladıktan sonra, avukatın yazılı muvafakati ile onun gözetimi, **denetimi** ve sorumluluğu altında, sulh hukuk mahkemeleri, sulh ceza mahkemeleri ile **icra hukuk ve icra ceza mahkemelerinde** avukatın takip ettiği dava ve işlerle ilgili duruşmalara girebilir ve icra müdürlüklerindeki işleri yürütebilirler.

Bu yetki, staj sonu yeterlilik sınavında başarılı olunması, staj sonu yeterlilik sınav haklarının tamamında başarılı olunamaması veya herhangi bir sebeple staj listesinden silinme ile kendiliğinden sona erer.

MADDE 9 Gerekçe- Fıkraya yanında staj yapılan avukatın sorumluluğu kapsamına stajyerini denetleme görevi de olduğu hususu eklenmiş, İcra tetkik merci olarak önceki yıllarda düzenlenen mahkemenin ismi değişikliğe uygun hale getirilmiş ve ikinci fıkrada stajyere verilen yetkilerin sona ermesini belirleyen haller, getirilen sınava ilişkin düzenlemeye bağlı olarak staj sonu yeterlilik sınavında başarılı olunması, staj sonu yeterlilik sınav haklarının tamamında başarılı olunamaması veya herhangi bir sebeple staj listesinden silinme ile kendiliğinden sona ereceği kurallarına uygun hale getirilmiştir.

MADDE 10- 1136 sayılı avukatlık kanunun beşinci kısım başlığı aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

BEŞİNCİ KISIM

AVUKATLIK STAJINA KABUL VE STAJ SONU YETERLİLİK SINAVI

MADDE 10 Gerekçe- Kısım başlığının kısım içeriğine uygun olması sağlanmıştır.

MADDE 11- 1136 sayılı Avukatlık Kanununun mülga 28'inci maddesi aşağıdaki şekilde yenden düzenlenmiştir.

“Avukatlık stajına kabul sınavı

Madde 28- Avukatlık stajına kabul için, adaylar Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi tarafından staj öncesi yapılan sınava girmek ve bu sınavdan en az 100 üzerinden 70 puan almak zorundadırlar.

MADDE 11 Gerekçe- Genel gerekçede ve diğer maddelerde açıklanan gerekçelerle, nitelikli hukukçuların kamu hizmeti ve yargının kurucu unsuru olan avukatlık mesleğine kazandırılabilmesi için hukuk yapısında güçlü birikimlerinin olması gerekmektedir. Avukatlık stajına kabul sınavıyla seçileceklerin stajın başlangıcında en azından hukuk bilgisinin yüzde yetmişine hâkim olanlardan oluşması amaçlanmaktadır. Bu sayede, staja önemli bir temelle başlanacak, hukuk fakültelerinde verilen bilgiler tekrar edilmeden, bununla zaman kaybedilmeden, staj sırasında stajyerin meslekî bilgi ve tecrübesi ile hukuk bilgisini uygulama yeteneğinin artırılması ve mesleki yapıya kalite getirilmesi imkanı sağlanacaktır. Diğer bir yönden düzenleme hukuk fakültelerinde de eğitim ve öğretimin seviyesinin doğrudan etkileyeceği bir yapılanmayı zorlayarak hukuk sistemimizde görev alacak hukuk öğrencilerinin daha bilgili olarak fakültelerden mezun olabilmesine imkan sağlayacaktır.

Staja başlayabilmek için, tarafsızlığından kuşku duyulmayacak merkezî bir sınavın yapılması, hem hukuk bütünlüğü, hem de objektif ve yeknesak bir kalitenin korunması bakımından önemlidir. Bu sebeple de bu sınavın Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi tarafından yapılması öngörülmüştür.

MADDE 12- 1136 sayılı Avukatlık Kanununun mülga 29'uncu maddesi aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

Avukatlık stajına kabul sınavının şekli

Madde 29- Staja kabul için sınav, Yüksek Öğretim Kurulu, Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi tarafından, çoktan seçmeli olarak yapılır. Soruların hazırlanması, yöntemi ve sonuçların açıklanmasına ilişkin düzenleme ve çalışmalar Türkiye Barolar Birliği'nin görüşleri de alınmak sureti ile Yüksek Öğretim Kurulu, Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi tarafından yapılır.

Sınavda adaylara; yüzde yirmisi hukuk alanı ile ilgili genel kültür, yüzde sekseni hukuk bilgilerini, ölçecek sorular sorulur.

Sınav, fakültelerden mezuniyet ve aday yoğunluğu dikkate alınarak, Türkiye Barolar Birliği ve Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi yöneticilerinin müşterek yapacakları çalışma ile belirlenecek tarihlerde olmak üzere yılda üç defa yapılır.

Sınava ilişkin diğer hususlar Türkiye Barolar Birliği tarafından hazırlanacak yönetmelikte gösterilir.

MADDE 12 Gerekçe- Avukatlık stajına kabulün objektif ve genel bir şekilde yapılmasını sağlamak amacıyla, sınavın çoktan seçmeli olması, sınavın sorunsuz şekilde, amacına uygun olarak gerçekleştirilmesi için de, bu konuda ciddî bir birikimi olan Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi tarafından yapılması kabul edilmiştir. Avukatlık stajının sonunda Türkiye Barolar Birliği ve stajyerin kayıtlı olduğu baronun da katılımıyla oluşturulacak sınav kurulları tarafından avukatlık mesleğine kabul için staj sonu yeterlilik sınavı yapılacağından, staja başvuru için ön şart niteliği taşıyan yargının kurucu unsurlarının temsilcisi olmaya aday olacakların, girecekleri sınavın Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi tarafından yapılması uygun olacaktır. Nitekim, bugüne kadar hâkim ve savcı adayları da aynı şekilde sınava tâbi tutulmuşlardır.

Hukukun hayatın bir parçası olduğu, hukukun hayatın gerçekleriyle bütünleştiği düşünülüğünde, ¹avukatlığa kabul için salt hukuk bilgisi yeterli görülemez. Nitekim hukukun ve yargılamanın amacı da, aslında gerçeğe ulaşmak, hakikati bulmaktır. Bu sebeptendir ki, birçok hukuk fakültesinin girişinde ve hukuk metinlerinde Latince “veritas” (hakikat) sözü yazılıdır. Gerçeği bilmeyen ve anlamayan, hayattan uzak olan kişi iyi bir hukukçu olamayacaktır. Belirtilen gerekçelerle, sınavda amaç, ağırlıklı olarak hukukî bilginin sınanması olsa da, hukuk alanındaki genel kültür bilgisinin ölçülmesi de hukukçu yapısının güçlülüğüne önemli katkısı olması sebebiyle gerekli görülmüştür.

Sınavların, fakültelerin ilkbahar, sonbahar ve kış dönemlerinde mezun vermeleri göz önünde bulundurularak yılda üç defa yapılması, adayların zaman kaybetmemelerinin sağlanması ve yığılmaların önlenmesi için uygun görülmüştür.

Bu esaslar çerçevesinde, uygulama ve ayrıntıların düzenlenmesi yönetmeliğe bırakılmıştır.

MADDE 13- 1136 sayılı Avukatlık Kanununun mülga 30’uncu maddesi aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“Avukatlık stajına kabul sınavına girebilecek olanlar

Madde 30- Avukatlık Kanunun 3'ncü maddesinin a, b, e ve f bentlerine uygun şartları taşıyanlar staja kabul için yapılacak sınava girebilirler. Başvurunun ne şekilde yapılacağı, başvuru sırasında hangi belge ve bilgilerin isteneceği, yönetmelikte ayrıntılı olarak gösterilir.

Sınava gireceklerin, başvurularında gerçeğe aykırı beyanda bulundukları ve sınava girmek için gerekli şartları taşımadıkları tespit edildiğinde, bu sınavla elde etmiş oldukları tüm haklar ortadan kalkar ve hiçbir hak talep edemezler. Bu konunun suç oluşturması ve bir zararın ortaya çıkması halinde, ayrıca gerekli hukuki ve cezai yollara da başvurulur.

Her adayın dört kez sınava girme hakkı vardır. Girmiş olduğu dört sınavda da başarısız olan aday, bir daha sınava giremez.

MADDE 13 Gerekçe- Maddede genel olarak staja kabul sınavına girebileceklerle ilişkin düzenleme yapılmış olup, bu konuda engeli bulunmayanların sınava girmesi esası benimsenmiş, istenecek belge ve bilgilerle uygulama esasları yönetmeliğe bırakılmıştır.

Bir güven mesleği olan avukatlığa ilişkin staja kabul sınavına gireceklerin, doğru beyanda bulunmalarını sağlamak ve gerçeğe aykırı beyanda bulunmaları halinde bunun yaptırımını belirtmek amacıyla maddede düzenleme yapılmıştır.

Sınavın sonsuz bir hak olarak tanınması mümkün değildir. Aksi halde, sınavla istenen amaca ulaşılamaz. Sınav, belirli bir kalite ve niteliğin sağlanmasını amaçlamaktadır. Bu sebeple, gelişmiş ülkelerdeki uygulamalara paralel yapı oluşturmak üzere, daha fazla hak tanınarak, her adaya kendini yeterli gördüğü aşamada sınava girebilmek üzere dört sınav hakkı tanınmış, dört sınav hakkında da başarısız olanların, bir daha sınava giremeyecekleri öngörülmüştür. Şüphesiz başarısız olan bu kişilerin, hukuk fakültesi diploması geçerlidir ve hukuk fakültesi mezunu olarak başka işler yapmaları, buna uygun başka görevlerde bulunmaları mümkündür. Ancak bu kişiler tekrar avukatlık stajına kabul edilemeyecek ve avukat olamayacaklardır.

MADDE 14- 1136 sayılı Avukatlık Kanununun mülga 31'inci maddesi aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“Staj sonu yeterlilik sınavı

Madde 31-Avukatlık stajının sonunda stajyerin yeterliliğinin değerlendirilmesi için stajyerlerin meslek kuralları bilgisi ile hukuk ilkelerini ve mevzuat hükümlerini olaylara

uygulayabilme yeterliliğini ölçecek yazılı sınav veya sınavlar yapılır. Soruların 30 puanlık kısmı avukatlık hukuku ve meslek kurallarına yönelik, yetmiş puanı da mevzuat hükümleriyle, hukuk ilkelerini olaylara uygulayabilme yeterliliğini ölçmeye yönelik olarak sorulur. Başarılı olmak için bu sınavdan 100 üzerinden en az 70 puan almak zorunludur. Bu sınavlar yılda üç defa yapılır. Sınavda başarılı olanlara staj sonu başarı belgesi verilir .

Sınav tarihlerinin tespiti ve duyurulması, değerlendirmede nazara alınacak diğer hususlar, sınav kurullarının oluşumu, giderlerin karşılanması gibi konular yönetmelikte gösterilir. Sınav kurulları Türkiye Barolar Birliği tarafından oluşturulur, Kurullarda Türkiye Barolar Birliği organlarında görev yapmış ve yapmakta olanlar ile baro başkanlığı yapmış olanlara öncelik verilerek bu görevlere seçilebilme yeterliği olanlardan da görevlendirme yapılabilir.

MADDE 14 Gerekçe- Avukatlık stajına kabul sınavı yanında, stajın verimli ve amacına uygun geçirilmesini ve stajyerin staj sonuna kadar avukatlık için gerekli niteliklerini artırarak ve bu niteliklerini korumasını sağlamak amacıyla, uygulamaya yönelik yazılı olarak yapılacak staj sonu yeterlilik sınavı veya daha sağlıklı değerlendirme yapılabilmesine imkan sağlamak üzere birden fazla değişik konu ve uygulamalara yönelik yazılı sınavın yapılabilmesine imkan sağlanmıştır. Bu sınavın da objektif ve eşit şekilde yapılması için, Türkiye Barolar Birliğinin yönetmelikle genel düzenlemesini yapacağı çerçevede, gerçekleştirilmesi öngörülmüştür.

Staj sonu yeterlilik sınavının yılda üç defa yapılması benimsenerek, stajını bitiren kişilerin zaman kaybetmemesi ve stajyerin kendisini belli zaman sınırı içinde sınava hazır hissettiği zamanlarda sınava girebilmesine imkan sağlamak üzere iki yıl içinde yapılacak altı sınavdan dördüne girebilmesine fırsat tanınarak, sınava ilişkin diğer ayrıntıların düzenlenmesi yönetmeliğe bırakılmıştır.

MADDE 15- 1136 sayılı Avukatlık Kanununun mülga 32'inci maddesi aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

Staj sonu yeterlilik sınavında başarısızlık

Madde 32- Staj sonunda yapılan staj sonu yeterlilik sınavında başarısız olanlar, tekrar sınava alınırlar. Ancak, iki yıl içinde açılacak altı sınavdan dördünde başarısız olanlar, sınava hiç girmeyenler, stajlarını yenilemedikleri takdirde bir daha sınava giremezler ve avukat olamazlar. Bu maddeye göre stajın yenilenmesi staja ilişkin tüm kurallara uygun davranılarak bir defaya mahsus yapılabilir.

Stajyer, sınav hakları devam ettiği sürece, staj listesinde kayıtlı olmaya ve avukat stajyerinin bu kanunda düzenlenen haklarından yararlanmaya devam eder. Ancak, 18 aylık staj süresi sonunda Türkiye Barolar Birliği tarafından ödenen kredi ve sosyal güvenlik prim ödemesi kesilir. Yanında staj yapılan avukat tarafından burs

ödenmesine ilişkin uygulamanın devam edip etmeyeceği hususu, bursu veren avukatın taktirine tabidir.

MADDE 15 Gerekçe- Maddede, staj sonu yeterlilik sınavında başarısızlığın sonuçları düzenlenmiştir. Bu sınava girecek adaylara dört hak tanınmış, bu hakların iki yıl içinde kullanılması esası benimsenmiştir. Dört sınav hakkının kullanılmasına rağmen başarısız olanların stajlarını bir defaya mahsus staja ilişkin tüm kuralların gerekleri yerine getirilerek yenilemelerine imkan tanınarak, stajyerin dört sınav hakkı daha elde etmesine imkan sağlanmıştır. Bu konuda da, staja kabul için belirtilen temel gerekçeler ve kurallar korunmuştur..

Stajyerlerin mağduriyet yaşamamaları için, sınav hakları devam ettikçe (yani azamî iki yıla kadar), istisna edilenler dışındaki stajyer haklarından yararlanmaları esası benimsenmiştir. Bu süreçte stajyerlerin diğer hakları korunmakla birlikte, 18 aylık staj süresi sonunda kredi ve sigorta prim ödemeleri kesilecektir. Bu husus stajyerin öngörülen normal sürede başarılı olması için itici rol oynayacak ve sigorta prim ödemeleri ile kredi kaynağı yönünden gelen ek yükün karşılanmasında oluşacak kaynak sıkıntısını tahammül edilebilir sınırlar içinde tutacaktır . Yanında staj yapılan avukatın burs ödemesi taktiri olarak düzenlenmiş olduğundan bu konuda bir sınırlama öngörülmemiştir. Herhangi bir sebeple staj listesinden silinenlerin hakları kendiliğinden sona erecektir.

MADDE 16- 1136 sayılı Avukatlık Kanununun mülga 121'inci maddesinin birinci fıkrasının (20) numaralı bendi aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

Madde 121 –

20. Avukatlık stajına kabul ve staj sonu yeterlilik sınavı ile ilgili olarak Türkiye Barolar Birliğine verilen görevleri yerine getirmek .

MADDE 16 Gerekçe-121'inci maddenin 20 numaralı bendi 5558 sayılı Kanunun 1'inci maddesi ile mülga olduğundan, sınava ilişkin yeni düzenlemelerle ilgili hususlarda boşluk doğmaması için maddenin 1'inci bendi yeniden düzenlenmiştir.

GEÇİCİ MADDE 1- Bu Kanunun yürürlük tarihinden önce, hukuk fakültesinden mezun olanlar, yürürlük tarihinden itibaren bir yıl içinde staj için başvurmaları halinde, avukatlık stajına ilişkin değişiklik hükümlerine ve staj sonu yeterlilik sınavlarına tâbi değillerdir. Kamuda veya özel sektörde çalışanlar ücretsiz izin almak suretiyle veya stajlarını aksatmamak kaydı ile çalışırken de bu haklarını kullanabilirler

GEÇİCİ MADDE 1 gerekçe : Madde ile kanunun yürürlük tarihinden önce hukuk fakültelerinden mezun olmuş bulunan kişiler için müktesep haklara yönelik düzenleme ve sınırlama getirilmiştir.

_Yürürlük :

MADDE 17- Bu kanunun yönetmelik düzenlenmesine ilişkin hükümleri resmi gazetede yayınlandığı tarihte, kanun hükümlerine yönelik uygulamanın başlaması yönünden kanunun resmi gazetede yayınlandığı tarihten altı ay sonra yürürlüğe girer.

MADDE 17 gerekçe – Kanunun yürürlük tarihine ilişkin hazırlanacak yönetmeliklere de imkan sağlanması hususu değerlendirilerek maddenin düzenlemesi yapılmıştır.

Yürütme

MADDE 18- İşbu kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

MADDE 18 gerekçe –Yürütmeye ilişkin düzenleme yapılmıştır.